

LÉTEZŐ ÖNML.GUNK NYOMÁBAN

"Lélek kell, hogy a dolgok megszépüljenek körülöttünk!"

Mi az, mi esendőségünknel -- négha csak önmagunk előtt ismerjük is el -- szánandóbb lehetne?

Botladozunk mindennapjaink felgyülemelő gondhalmain, mint végtelen szemétkupacokon. S gyakran az érzés, hogy hiábavaló munkát kell végezünk, megkínél minket attól, hogy a hasznosnak vélt és megoldásra váró kérdéseink közt válogatni tudjunk. Mi ez? Sziszifuszi tehetetlenség béklyóiba szorító sors, vagy csak jóra való festésünk eredendő bűne? Naponta sarokba szoríthatnak bennünket ezek a kérdések. Naponta megtehetjük a köztük feszülő eg-földnyi távolságokat. Ahogy naponként nem tudunk dönteni arról sem, hogy mindenároni repülni vágyódásunkkal avagy lomha, földi porban csuszó lényünkkel törődünk-e inkább. Csodálni vagy szánni való valónk e ez a valóság?

Szembonézéseink legvégére végül is furcsa önvádoló gesztikuláció kerül jobbhiján. "Ezt sem tudtam hát megnyugtatóan elrendezni. Erre sem vagyok képes." Csupa félbehagyott munka, szánalmas torzó, csunka teremtési kísérlet, negannyi ikaroszi bukás emlékével a hátunk mögött. Kérdőjeleket rajzolunk a körülöttünk feszülő világ falaira, de gyakran már ebbe is belefáradunk, nemhogy a feleletvárás végtelenségébe.

Mindezen felismeréseket, jobb napjainkban lázas tenniakarás, megoldáskeresés követi nyomon. Természetesen ez sem mehet másként, mint elhamarkodott kapkodással. A kérdések szuronyhegyei, amelyeket eddig oly előszeretettel szegezünk mások mellének, most saját lényünk felé irányulnak. Csupa "miért, hogyan, miként" lesz ilyenkor minden gondolatunk bekezdése. De a sorozatos meghátrálások végén is, helyekre a külvilág készlet minket, még mindig ott van saját bensőnknek elviselhető támadás árán is győzelmet ígérő világa. Ott egyészen a tudathasadásig. A válaszok pedig - talán mondani sem kell ezek után - legtöbbször hasonló hirtelenkedéssel kerülnek az ember szájára, miként a megoldás eszközei keze ügyébe. Magyarázkodások, elhárítások érdekében sebtiben toborzott és felvonultatott érvek zilált sorai. Önmagunk előtti tisztázás helyett kapkodunk, mozgósítva barátságok, képességek, ismeretségek meglévő erőtartalékait, vagy épp ujakat keresünk helyükbe az ünigazolás reményében. Aztán ha a belső történések ene lavinája megindul hólabda képében lefelé a hogyoldalon, végképp kikerülve uralmunk alól, akkor megfáradt tehetetlenségünkben motyogva, kimerülten ülünk le egy félreeső helyen, félve a "történjék, aminek történnie kell" következményeitől is. Még szerencse, hogy a túl sok akadály még idejében utját állja a nagy lezudulásoknak, gondoljuk ilyenkor, még akkor is, ha netán épp ezen akadályok elhárítására szövetkeztünk nehéz természetünk erőivel. Mi sem nyilvánvalóbb, ha újra kudarcot vallottunk, mint az, hogy habokba keressük a hibát, a körülöttünk lévőkben. S ujfent számba vesszük, miben kellett volna másként mást látni vagy cselekedni.

Életünknek ez a folytonos külső világ felé forduló kínyszere, sok esetben elfeledteti velünk személyiségünk belső dimenzióit. Miközben belső energiáinkat bányászva önmagunkban egyre nagyobb és nagyobb vájatok, tárnák keletkeznek befelé haladva belső erőterekben, megfeledkezünk arról, hogy ezeket a járatokat gondozni is illenék. Erős tartóoszlopokkal magunk mögött például elejét vehetnénk egy-egy mennyezetomlásnak. A levegőcserével, frissítéssel,

néhány bányarobbanásnak. Időbeni takarítással az áttekinthetetlen káoszhoz. Kitartással a csalódások mérgező gázainak beszívargásának. S mindezzel együtt annak, hogy úgy ne járjunk, mint az egyszerű gazda, aki a háza körül szükséges egy-egy eszközért, szerszámért folyton a szomszédokhoz fut, ahelyett, hogy a meglévő magáét rendbehozva tenné használható állapotba.

Mielőtt bárki indokoltan vagy indokolatlanul ráismerne a szálka és gerenda bibliai példázatának párhuzamára, sietek leírni, hogy a mindennapok tengerein tájékozódni óhajtó hajósnak a lélek vizeibe kell lebecsátania horgonyát, ha nem akarja, hogy szelek és viharok, vonzó- és taszítóerők összevisszasága végképp összekuszálja számára a gravitációt.

Nincsenek igazi közössége, mondjuk, pedig megtanulhattuk már, hogy megteremtésüket hiábavaló lenne másoktól elvárni a magunk számára. Hiányoljuk az igazi barátságokat, miközben azzal nem vetünk számot, hogy mi vajon igazi barátunk bizonyultunk-e bármikor is. És nem is kell tán tovább sorolni azokat a jelenségeket, amelyeknek csucsá miként a jéghegy ugyan a felszínen, az objektív világban van, de tán jóval terjedelmesebb belső vetületükkel önmagunkban kell számot vetnünk. Csak az önmagunkban végiggondolt érvekkel volna szabad mások elé lépni, nem pedig fordított sorrendben, mindig mások léte felől közelíteni a magunkéhoz. Így találkozástól-találkozásig, más-más valóságseleket hatósugarai készítenek arra, hogy változtassunk kialakult vagy csak vélt álláspontunkon, meggyőződésünkön. S mindez nem a másokról való lemondást kell, hogy jelentse. Ellenkezőleg, hisz épp egymás tekintetében vélhetjük igazán felfedezni önmagunkat. De csak a Létező Önmagunkat. A nem létező, a folyton pártot és szerepet váltó képzelni olyan, mint a le nem rajzolható hang, a meg nem fogható szín. Míg elképzelve is bizonytalan, nem még valóságában.

Nem épp véletlen a dolgok ilyenén alakulása. Erre könnyen rájöhettünk, ha csak arra gondolunk, hányféle /homályos/ értelmű létezik az én és az önmegvalósítás fogalomkörének. Életünk értelmű után kutatunk, mióta "önmagunkat tudjuk". /öntudatos öntudottak vagyunk/ és mi az, amit tüvé teszünk ez irányban? Megint csak a bennünket környező világ. Ennek a világnak egy-egy részébe próbáljuk beleoperálni létünk súlypontját, ahelyett, hogy azt odahelyeznénk, ahová való, vagyis önmagunkba. "Ne keresd a fényességet. A fényesség te magad légy" - írhatja le ezt a mondatot Weöres Sándor az öntudat teljes hitével. Az első felületlen pillantások után rájöhettünk, hogy itt benn leglább annyi az érthetetlen, kusza bonyolultság, mint ott kívül, körülöttünk. Egy barátom mondta jót nácsként: "Alapso önismeretre tehetsz szert, ha szétnézel magad körül, milyen rendet tartasz táskádban, asztalodon, szobádban, olyan a rend a bensődben is." S a gondolat folytatása lehetne, hogy milyen méltánytalanságot eltűrsz magad körül másokkal szemben, ugyanazt megtűröd önmagadban, önmagaddal szemben is.

Rendet rakni a világban úgy tűnik nem sok esélyünk van, legalább is erre utálnak jelen körülményeink. De ha mindez lehetséges volna is, ha mégis próbálkozhatnánk, anélkül nem sokra juthatnánk, hogy próbálkozásainkat ne igazítanánk egy már eleve meglévő belső rendhez. /"Az én vezérem bensőből vezérel"/ Eladdig számunkra marad a bizonyosság, hogy egy kívül-belül felforgatott világban a szerencse ugyanúgy elkerül minket, mint a boldogság. Egy meglévő belső rend pedig, ha mégoly nehéz is megteremtése, alapos okkal szolgál arra, hogy hinni tudjunk, megvéd majd minket jelenvaló és eljövendő Nagy Rendetlenségek kataklizmáitól.